

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.

V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Nemčija in Rusija.

Nekako skrivnostni in zagonetni bil je sestanek ruskega carja Nikolaja z nemškim cesarjem Viljemom, ki se je ravnokar vršil na vzhodnem morju v bližini pristana Swinemünde. Razni listi ugiblajo, koliko važnosti da je pripisovati temu sestanku; od nemške strani poudarja se važnost, od ruske hoče se obuditi v prebivalstvu mnenje, da je bil sestanek le strogo familijarnega značaja brez politične važnosti. Značilno je na vsak način, da je prišel nemški cesar na sestanek v spremstvu 24 največjih in najboljših oklopnih nemškega brodivoja, medtem ko so carja spremljevale samo 4 ladje druge vrste. Iz tega dejstva, iz zgodovine drugih sestankov in iz spoznavanja smeri nemške in ruske dinastične politike, lahko s sigurnostjo ocenimo važnost tega sestanka.

V ruski dinastiji Romanov prevladuje nemška kri. Pokoljenje in večinoma tudi zakonske zveze so vplivale v tem smislu. Zato je pa tudi vsa politika Romanov od nekdaj bila prepojena z nemškim duhom, vedno in vedno so se člani dinastije v svojih stiskah zatekali v zaščito Nemčije, v vseh važnejših dogodkih prišli so na Nemško po svet, storilo se je vedno vse, da bi se ne kalilo razmerja med Nemčijo in rusko dinastijo. Zato pa je bila politika ruske dinastije tudi vedno protiljudska in je od nekdaj ovirala prost razvoj Slovanov v carstvu in med temi predvsem kulturno najvišje stoječih Poljakov. To bila je povsem naravna posledica dejstva, da mora biti vsaka politika v smislu nemške ideje že zaraditega samega protislovanska in torej v slovanskih državah protiljudska. Če vse to pomislimo, razumeli bomo kmalu ta drugače popolnoma zagoneten sestanek. Kajti drugače bi bilo pač nerazumljivo sledeče nasprotje: na eni strani ljuti gospodarski in politični narodni boj, med Germani in Slovani na celi črti, kjer se sploh dotikajo; povsod nastajajo vedno večja nasprotja, na Vzhodnem morju pa si podajata roke najvišji zastopnik Nemcev in oni, ki bi moral biti najvišji zastopnik Slovanov, in si zatrjujeta nerazrušno prijateljstvo. Od nemške strani je to prijateljstvo po današnjem stanju Rusije gotovo tudi v interesu ljudstva, v interesu nemškega naroda sploh. Nemčija kot pretežno industrijalna država ima od splošne zaostalosti Rusije velikanski dobiček, ker jo zalaga z vsemi onimi izdelki katerih Rusija ne proizvaja. Agresivna politika proti Rusiji od strani Nemčije bi pa sploh bila popolnoma nesmiselna, ker je kompaktna masa

ruskega enotnoslovanskega naroda naravnost nepremagljiva; vrhutega se pa še ljudstvo, čeprav počasi vendar pa stalno dviguje, kulturno in gospodarsko, reprezentuje torej naraščujočo silo. Vsaka osvojitve enotne slovanske zemlje, bi postala za Nemčijo breme in bi samo oviralo njen razvoj. Saj že sedaj vidimo, koliko preglavic dela nemški vladi par milijonov pruskih Poljakov. Vsa nasilstva, vsa protipostavna in teroristična sredstva nimajo zaželjenega uspeha in Poljaki skoraj prej napredujejo na Nemškem, kakor da bi nazadovali; in vedno več preglavic delajo pruski vladi. Nemčija si mora torej želeti dobrih odnosov napram Rusiji.

Vse drugače pa stoje akcije na ruski strani. Vsak prost razvoj ruskega naroda dvignil bi v prvi vrsti njegovo gospodarsko moč in s tem tudi njegovo samostojnost to pa predvsem na škodo Nemčiji. Zato pa je absolutistični režim nemško-ruske dinastije le v korist Nemčiji, na škodo pa ruskemu ljudstvu, ker ovira njegov napredek in njegov prost razvoj.

Gotovo je, da nemška politika izdatno in lahko vpliva na za germanske ideje lahko sprejemljive Romanove, da pa na drugi strani Rusi to ljudstvu škodljivo politiko vedno bolj in bolj razumevajo in da se je zato pričel že davno vedno naraščajoči odpor proti dinastiji in njenemu vladnemu sistemu, ki pa v zadnji vrsti ni nič drugega, kakor upor proti Germanstvu in boj za narodno samostojnost.

Nemški cesar je prišel na sestanek obdan z vsem sijajem in s silnimi oklopnici, javno se je raztrobila važnost tega sestanka po Nemčiji: zakaj vršil se je v smislu koristi nemškega naroda sploh. Car pa je prišel kot zastopnik ruskemu narodu tujega in sovražnega sistema, prišel je kot tujec v lastnem carstvu iskati zaslombe tja, kjer najde edino razumevanje za svoj protiljudski absolutistični, v korist Nemštva delujoči režim.

Zato treba je bilo na Ruskem politično važnost sestanka prikrivati, zato so spremljevale carja samo manjše ladje v majhnem številu, bati se je bilo drugače ljudske nevolje.

Sestanek ima pa glede avstrijske politike tudi veliko važnost. V Avstriji itak vlada na celi črti nemški in ponemčevalni sistem. Slovani se sicer temu upirajo, pravih in hitrih uspehov pa ne dosežejo, ker nimajo zaslombe od

zunaj. V Rusih bi jo sicer imeli, to pa le tedaj, če bi se tam vladalo v ljudskem, torej v slovanskem smislu. Je torej zopet v interesu pangermanske ideje glede bodočnosti Avstrije, da se ohrani na Ruskem dosednji protiljudski, germanofilski režim. Nemčija ne bo skušala širiti svojih mej niti na vzhod, niti na zahod, temveč edino-le na jug. Vzrok temu stremljenju je pač veliko število že sedaj v Avstriji bivajočih in gospodarsko močnih Nemcev. Te hoče priklopiti in kolikor mogoče veliko izpostavljenih Slovanskih pokrajin. Ne bomo se motili, ako trdimo, da je bil sestanek na Vzhodnem morjunaperjen v prvi vrsti proti Avstriji, proti njenemu sedanjemu ustroju.

Nemška nevarnost preti in dobiva vedno konkretnije oblike. Na nas je, da se je kolikor možno ubranimo, to pa je edino mogoče z uresnitvijo jugoslovanske ideje. To je edina pot, ki nam zagotavlja obstoj in napredek. To je edin način, da se zajezi prodiranje Germanstva na jug.

Torej na delo!

Politični pregled.

Volilna reforma za deželne zборе.

Kakor je bila reforma volilnega reda za državni zbor nujno potrebna in se končno že nikakor ni mogla odlašati, tako se opaža tudi novo gibanje širokih mas, ki zahteva spremembo volilnega reda za deželne zборе.

Predvsem so široke vrste delavstva, ki hočejo na vsak način izvojevati reformo, ki bi odgovarjala sedanjemu času. Reforma je neizogibna, vprašanje je le še kako se izvede.

Na Češkem se sedaj vse stranke bavijo s tem vprašanjem in so v principu za reformo. Posebno Čehi zahtevajo nov volilni red, ki bi jim zagotovil primerno narodno zastopstvo. Isto gibanje je opaziti tudi v Galiciji. Tudi ostale dežele bodo primorane se sprijazniti s časom z mislijo, da je treba dati ljudstvu pravično zastopstvo. Posebno na Kranjskem je treba temeljitega računa. Naši liberalci in klerikaleci so sicer za volilno reformo, toda med njimi so nemški veleposestniki, ki imajo sedaj neprimerno veliko moč in katere se naši Slovenci boje uničiti! Kdaj bo Kranjska slovenska?

LISTEK.

Vsesokolski zlet v Pragi.

Mednarodna tekmovalna telovadba.

Zanimivost na telovadskem polju je bila prireditve mednarodne tekmovalne telovadbe v Pragi. Pravilno je to tekmovalna telovadba med zvezami evropskih telovadnih društev. Obstoji namreč prosta združitev zvez evropskih telovadnih društev, ki ji stoji na čelu odbor, čigar člani so posamezni zastopniki združenih zvez. Namen tej združitvi je v prvi vrsti: pospeševati telovadbo, delati na to, da se v izvršitev tega namena izpopolni organizacija posameznih društev v zveze ter prireditve tekmovalne telovadbe. Izključene od združitve zvez so zveze s politično barvo.

V tem oziru se glasi točka 3. leta 1897. na zborovanju v Bruslju vzprejetih sklepov: „Čeprav so obstoječe zveze se vsakokrat vzdržale dejanja, ki bi bilo nasprotno njihovim načelom popolne nepristranosti v političnih in verskih zadevah, so se vendar ustanovile zveze s politično barvo. Shod obžaluje te razmere, ki ne samo da škodujejo jedinstvu v skupnem delovanju in s tem rušijo velike tradicije, ampak ker zanašajo v telovadsko gibanje slaba načela. Geslo telovadcev, ki ima za temelj Jedinstvo in

Bratstvo, je doslej družilo telovadce vseh dežel, vseh veroizpovedanj in vsleh slojev. Plemenita ta načela so oplemenila naša prizadevanja za telesno vzgojo človeško ter so dosegla najboljši uspehe; bolj ko kdaj morajo Zveze respektirati to sporočilo držče se nad vsemi političnimi in verskimi nasprotji. Zategadelj pripoznamo samo one telovadske Zveze, ki nimajo niti značaja niti imena bodisi političnega ali verskega in ki se pečajo s telesno vzgojo samo z narodnega in človekoljubnega stališča. Ta mednarodna določba pa noče zanikati narodnega čuvstva in nima protiversketendence.“

K tej združitvi Zvez evropskih telovadnih društev je torej kot najmlajša pristopila s privoljenjem ostalih Zvez tudi Slovenska Sokolska Zveza in je morala pristopiti, se li je hotela udeležiti mednarodne tekmovalne telovadbe v Pragi.

V tej združitvi so danes Fédération belge de Gymnastique Belgische Turnbond (belgijska zveza), ki šteje 215 društev s 16.953 člani; Česká Obec Sokolska, ki šteje 37 žup, 680 društev s 56.000 člani; Dansk Gymnastik-Forbund (danska zveza) s 3000 člani v 23 društvih; Union des Sociétés de Gymnastique de France (francoska zveza), ki šteje 1015 društev

z 250.000 člani; National Physical Recreation Society (angleška zveza) z blizu 20.000 člani v 200 društvih; Federazione Gimnastica Italiana (italijanska zveza), ki ima 192 društev z 20.175 članov; Union des Sociétés luxembourgeoises de Gymnastique (luksenburška zveza) s 1375 člani v 20 društvih; Magyar Birodalom (madžarska zveza) z 10.000 člani v 55 društvih; Nederlandsch Gymnastiek-Verbond (nizozemska zveza), ki ima 6 okrajev, 227 društev in 14.671 članov; Norge Turn-og Indroetsforbund (norveška zveza) z blizu 8500 člani v 125 društvih in Svenska Gymnastik och Indrottsförbundet (švedska zveza) z blizu 2200 člani v 35 društvih. V tej odlični družbi je torej tudi Slovenska Sokolska Zveza. Za nami sta pristopila še Hrvatski Sokolski Savez in zveza alzaških telov. društev. Nemška „Turnerschaft“ v Nemčiji (772.134 članov v 7538 društvih, ločena od te je Turnkreis Deutsch-Österr. 569 društev, 66.283 članov) kakor tudi švicarska Zveza (51.766 članov, 684 društev) še nista člana omenjene združitve.

V odboru sedi zastopnik S. S. Z., vse tiskovine imajo tudi slovensko besedilo ter se letno poročilo tiska tudi v slovenskem jeziku. Poslovni jezik je francoski.

Toda več kot to formelno članstvo združitve evrop-

Hrvatska.

Že svoj čas je Fuček-Rakodczay govoril o vnanjih vplivih, ki jih je baje opazati v Hrvatski. To je bil dvo-umen izraz, ki si ga mogel razumeti v srbskem ali avstrijskem smislu. Pred kratkim pa so uradne Rakodczayeve „Nar. Novine“ napisale cel članek, ki je tožil hrvatske stranke avstrijskih vplivov. Naravno, da se dajo izvohati taki vplivi: interesi Avstrije, posebe še nas Slovencev, se krijejo s sedanjimi interesi Hrvatske.

Ni slučaj da „Agrar Zeitung“ zaslišava toliko avstrijskih politikarjev, med njimi tudi Slovence (Hribar, Ploj, Šusteršič). Ugledni zastopnik „Stranke prava“ Stjepan Zagorac, isti, ki je letos spomladi prvi ob bližajoči se vihri Madžarom rekel odločno besedo, je bil na Dunaju ter se dal posredno informirati o mišljenju dr. Luegerja glede na hrvatsko vprašanje. Dobro je, da si Hrvatska pripravi avstrijski parlament. Avstrijska in Ogrska vlada bosta očitno do jeseni spravili v kalup nagodbo; do državnega sabora hrvatskega bode potem, je-li jo akceptira ali ne; ob sedanjih okrenostih je izključeno, da bi jo sprejel. Ako pa je Hrvatska ne odobri, more avstrijski parlament nagodbo prikazati kot nezakonito (to je končni smisel besed Vukasovičevih).

„Hrvatska stranka prava“ bode imela dne 22. avg. glavno svojo skupščino v Zagrebu; tako je sklenil nje saborski klub; zadevice, ki jih je imelo nje glasilo „Hrvatska“ zadnji čas s Pokretaši, so poravnane. Koalicija je trdna in Fučku nepristopna. Izdajalskega unijatskega škofa Drobreckega, ki je po izstopu hrv. delegacije še prišel v peštanski parlament, sta dve društvi iz Križevca, kjer je njegova rezidenca, izključili iz svoje srede; kaj pa dela „Glasbeni zavod?“

V Oseku bo s prihodnjo zimo stalno gledališče pod umetniškim vodstvom dosedanjega dramaturga zagrebskega prof. dr. Andrića. Andrić je bil pred kratkim v Varaždinu in se je dogovoril s tamošnjim dramatičnim društvom, da bo dva meseca oseško gledališče delovalo v Varaždinu. Znani skladatelj Zajc je upravi zagrebskega gledališča prijavil novo opereto „Selski plemič“, ki bo po slogin milieu-ju prava narodna opereta, vsebina ji je vzeta iz prošlosti turopoljske 1809. Za skladatelja Mutvića isti libretist Slj. Širola piše opereto „Gardisti“, sliko iz leta 1848. — Dne 31. avgusta in 1. septembra letos bo prvi obči sestanek hrv.-slov. dijaštva istrskega (Točke: Narodna zavest. — Kulturnogospodarske prilike. — Narodna prosveta. — Istrsko dijaštvo.) — Ob slavnosti, ki jo je priredilo „bralno društvo“ pri Sv. Juriju ob Ščavnici na Štajerskem zadnje nedelje, je javna ljudska skupščina ob navzočnosti Hrvatov izrazila tople svoje simpatije do bratov Hrvatov.

Mirovna konferenca.

Idealisti, ki so se toliko nadejali in pričakovali od druge mirovne konference so sedaj nekoliko razočarani, kajti delegatje ne pridejo skoro do nikakega definitivnega zaključka, dasi traja zborovanje že nad pol meseca. Niti ena država ne misli resno na svetovni mir in na razoroževanje, vsaka le čaka, kaj in kdaj store druge, in potem bi morda tudi sama zmanjšala nekoliko vojaštvo in se potrudila vsaj malo prispevati k uresničenju svetovnega miru. Saj je tudi težko misliti, da bi bilo danes razoroževanje mogoče pri naših veledržavah, ki le preže in hrepene po zemlji in oblasti in pa ker narodi še niso napredovali toliko, da bi mogli razumeti veliki pomen svetovnega miru in veliko nesmisel vojsk in pobijanja. Zato se druga mirovna konferenca tudi ne peča mnogo s tem vprašanjem ampak skuša za sedaj sestaviti nekaka navodila oziroma

skih Zvez je postalo pomenljivo naše članstvo z dejanskim nastopom slovenske telovadne vrste pri mednarodni tekmovalni telovadbi v Pragi. S tem smo Slovenci stopili na svetovno pozornico in danes govore o Slovencih in jih poznajo na Francoskem, Angležkem, v Belgiji in še višje gori proti severu, kjer nas doslej niti po imenu poznali niso.

Vsaka Zveza je postavila na torišče vrsto s šestimi telovadci. Da je vsaka Zveza postavila svoje najboljše ljudi je samoobsebi umevno. Kako težko stališče smo imeli Slovenci, je razvidno iz dejstva, da smo mi morali izbrati svojih šest telovadcev izmed 2600 članov, medtem ko so Čehi ali Francozi izbrali izmed 56000 odnosno 250.000 članov.

Tekme so se udeležili: Belgijci, Čehi, Francozi, Luksemburžani, Madžari in Slovenci. Vsako vrsto je vodil v o d n i k dotične narodnosti, ki je tudi kazal proste vaje ter jih poveljeval. Njegov nastop se seveda ni ocenjeval niti sodil. Vsaka sodelujočih Zvez je dala dva sodnika. Poroti je predsedoval I. N. Cupérus, predsednik Belgijske Zveze in predsednik mednarodnemu odboru. Vsaka Zveza je dobila 500 fr. za potne stroške, le-te so dobili povrnjene tudi sodniki.

V vrsti S. S. Z. so bili priznani naši telovadci, ki so že pri raznih prilikah in tekmovalnih telovadbah trgali lavorike, bili so pa med njimi tudi, ki se še niso udeležili

pravila, po katerih se mora država zaznati v slučaju vojske posebno še v slučaju pomorskih bitk.

Poročila, ki prihajajo iz Haaga obsegajo le nekatere stvari, kajti glavni dogovor ostane večinoma tajen, ker je tudi seja tajna. Do sedaj se je obravnavalo največ v slučajih pomorskih bitk, oziroma so se revidirale postave in običaji pri bitkah na suhem. Predvsem so imele dosedanje obravnave namen zagotoviti večjo varnost življenja in imetja prebivalstva v slučaju vojne.

Tudi glede nevtralnih držav in njihovega stališča napram vojskujočim se državam se je mnogo obravnavalo in razpravljalo.

Konferenca se še vedno nadaljuje, vendar si žele delegati že hitrega zaključka. Tudi predsednik konference Nelidov meni, da se konferenca more zaključiti že koncem tega meseca.

Razrešitve čakajo še zelo važne stvari. Nas zanima predvsem, kakšno stališče bo zavzel mednarodni zbor delegatov glede macedonskega vprašanja. Morda bodo vendar spredvideli potrebo korenite reforme v upravi in šolstvu v zanemarjenih turških provincah in storili primerne korake v prid in prospah zatiranih narodov.

Muslimani v Bosni.

Poročali smo že, da so se pogajanja bosansko-hercegovinske vlade z muslimani zopet pričela. Vendar tudi sedaj še ni prišlo do popolnega sporazuma in zato se je moralo isto prekiniti. Nadaljevalo pa se bo zopet, kadar bodo to zahtevali zastopniki muslimanov.

Prvi korak za svoje pravice in v dosego svojih teženj so napravili muslimani leta 1900., ko so prosili vlado, da jim dovoli, da prevzamejo sami v avtonomno upravo konfesionalne šole, šolske posle in cerkev.

Nato se je res sešla prva konferenca leta 1901. Tedaj se je dosegel večinoma že sporazum in mohamedancem v Bosni in Hercegovini je bila zagotovljena avtonomna uprava v šolskih in cerkvenih vprašanjih. Bila jim je tudi priznana pravica voliti si svoje funkcionarje.

Le glede onih vprašanj, kjer se je opazilo, da vlada kakšno nesoglasje, se je določilo, da se pogajanja vrše pozneje.

Pred dvema leti pa so poslali mohamedanci delegacijam poseben memorandum, v katerem naznanjajo svoje zahteve. S tem pa je prišlo mohamedansko avtonomno vprašanje zopet v ospredje. Minister Burian je, kakor smo omenili v eni poslednjih števil, musliminom obljubil, da bo njihove težnje podpiral in dejal, da se pogajanja o nerešenih točkah zopet prično.

Nato se je sklicala konferenca v Sarajevo, katere so se udeležili vlada in zastopniki muslimanov. Večinoma sta se stranki sporazumeli le glede podelitve duhovnega oblasti reis-ul-ulemu ni prišlo to pot do sporazuma in zato so se pogajanja prekinila.

Mohamedanci so namreč zahtevali, da se to pooblaščenje zaprosi diplomatskim potom v Carigradu in da se glede imenovanja reis-ul-ulema avstrijska vlada sama sporazume s porto. Nato pa vlada ni hotela pristati. Vendar je upati, da se končno popolu sporazum doseže, kar bo seveda v prid musliminov in v korist Bosne in Hercegovine same.

Mohamedani, po večini Srbi, so jako dobro organizirani in izdajajo tudi svoj časopis. Tudi akademske mladine je nekaj mohamedanske vere.

Vera in narodnost Poljakov na Pruskem.

Germanizatorično delo nemške politike postaja vedno bolj ostudno. Nemci ne prepovedujejo samo poljskega jezika v uradih in šolah ampak v svoji strasti zatreti vse, kar je poljskega, oziroma kar bi spominjalo na poljsko

posebej ocenjevati. In da so bili sami telovadci naravnost jeklene vztrajnosti, kaže slučaj, da je v slovenski vrsti kljub zdravnikovi prepovedi nastopal tekmovalce, ki si je pri trenaji med prsti pretrgal roko in da je v francoski vrsti še vzdigoval bremena telovadec, ki si je pri vaji na drogu zlomil rebro. S trdo povitimi prsi je telovadil dalje.

Šlo je pravzaprav za prvenstvo med Čehi in Francozi. Kakor znano so pri II. tekmovalni telovadbi zmagali Francozi, letos so jih posekali — Čehi. Izmed 1100 dosežnih točk so sodniki prisodili Čehom 951:18, Francozom 922:75, Belgijcem 873:25, Luksemburžanom 786:63, Slovencem 767:81, Madžarom 734:11 točk.

Po končani šahovi igri v pondeljek večer je predsednik gosp. Cupérus naznanil ta izid in ponosno je bilo takrat naše sree, ko je omenjal, da je tekmovalo „šest velikih telovadskih zvez.“

Tekmovalne vrste so dobilečasne diplome. To je edino vidno priznanje na velikem vspehu posameznih vrst. Cene v denarju ali kake vrednosti so izključene. Ker pa je došlo več daril pozval je predsednik posamezne tekmovalne vrste, naj si po vrsti izbere ta darila, katero komu ugaja. Prvi je nastopil Čeh, ki je vzel sévresko vazo, dar vlade republike francoske. Slovenci smo si izbrali dragoceno mapo z bakrorezi, dar mesta Luksemburg.

Prihodnja mednarodna tekmovalna telovadba bo leta 1909 v Luksemburgu. (Sledi)

kulturo, gredo tako daleč, da zabranjujejo poljsko govornico celo v družinah in cerkvah.

Poljaki pa se kljub velikanskemu pritisku od strani pruske vlade nikakor ne mislijo vdati, ampak kažejo tim večji odpor. Ker jim sedanji vratislavski nadškof in kardinal Kopp vsiljuje tudi v poljske cerkve nemščino, nastavlja nemške duhovnike in skuša na ta način delovati za veliko Germanijo, se je pojavilo med Poljaki novo gibanje na verskem polju.

Vedno bolj in bolj se namreč razširja želja prestopiti iz rimsko-katoliške cerkve v cerkev armensko-katoliško. Le v tem prestopu vidijo rodoljubi edin pripomoček proti ponemčujoči politiki (nemškega) berlinskega duhovništva.

Ta prestop bi tudi omogočil, da bi se Poljaki odtrgali od vratislavske škofije in (bi) prišli pod armenskega lvovskega nadškofa Theodoroviča. To akeijo pospešuje najbolj Poljakom sovražno delo kardinala Koppa. Zadnji čas je namestil v Berlinu kjer živi nad 40.000 Poljakov same nemške duhovnike in prepovedal v cerkvah, kjer so bile od nekđaj poljske pridige, vsak poljski govor. Zato mislijo Poljaki ravno v Berlinu ustanoviti posebno armensko-katoliško občino.

Rim bi bil sicer na strani Poljakov ako bi ne podkupoval Kopp, kakor poročajo poljski listi, papežkih diplomatov na svojo stran. Da jih ima na svoji strani, jim nakloni vsako leto 50.000 mark, katere dobi iz avstrijskega dela svoje nadškofije. Zato pozivljajo poljski listi poljske poslance v avstrijskem parlamentu, naj se zavzamo, da se avstrijski del vratislavske nadškofije odtrga in priklopi drugi, samo da se mu tem potom vsaj deloma onemogoči podpirati protipoljsko propagando z avstrijskim denarjem.

Cesar Viljem in car Nikolaj.

V Swinemündu sta se sešla na odprtem morju nemški cesar in ruski car. Cel sestanek se vrši izključno na morju, da je življenje vladarjev tako v večji varnosti. Z nemške strani se je gledalo, da pokaže sestanek kolikor mogoče sijajno lice, zato je tudi nemško brodovje polnoštevilo zastopano. Rusi pa skušajo utis sestanka kolikor mogoče oslabšati in zmanjšati in se zato z njihove strani zatrjuje, da nima sestanek nobenega političnega pomena, ampak da je le vrnitev cesarjevega obiska, in zato strogo familijarnega značaja.

Tudi se francoskim listom zatrjuje od visokih dostojanstvenikov, da je francosko-ruska zveza ostala še vedno neomajana in da nima sedanji sestanek nikakega namena kaliti rusko-francosko prijateljstvo. Časopisje vendar zatrjuje, da bo imel ta sestanek važne politične posledice, posebno z ozirom na nemško-rusko razmerje.

V staroruskem taboru.

Znano je, do sta izmed petih ruskih poslancev izstopila le dva iz rusinskega kluba, trije pa so v njem še ostali. Ti trije poslanci (dr. Korol, Kurilovič in Davidjak) so sklenili, da skličejo velike shode volilcev, ki naj odločijo o nadaljnjem postopanju ruskih poslancev in o razmerju proti rusinskemu klubu. Do tega sklepa so jih prisilili posebno zaupniki, ki so zahtevali naj izstopijo iz maloruskega kluba in ustanove z dr. Gljebovičkim in dr. Makarovem poseben samostojen ruski klub.

Dr. Korol in Kurilovič sta že imela shode. Kurilovič je sklical shod v Sanoku, kjer je volilcem obrazložil delo ruskih poslancev na Dunaju in pojasnil celo situacijo. Nato so bili volilci enoglasno za to, da se ruski poslanci zedinijo v poseben klub. Kurilovič jim je obljubil, da stopi v zvezo z ostalimi poslanci in se bo trudil, da se ruski klub ustanovi. Shod mu je nato izrekel zaupanje in izrazil priznanje ostalima poslancema, ki sta se zavzela za pravice ruskega jezika.

Drugačen pa je bil nastop dr. Korola, ki je sklical shod v Žolkvi. Shod mu je izrekel najprej obžalovanje nad izgredi ruske mladine proti njemu, nato pa je poslanec Korol v kratkem pojasnil položaj, vprašal za mnenje shoda in otvoril debato, ki naj razjasni in določi, kakšno stališče ima zavzemati v bodoče. Razvila se je živahna razprava, katere se je udeležilo tudi mnogo kmetov. Končno je shod sklenil, naj izstopi iz rusinskega kluba in se pripoji ostalim poslancem.

Dr. Korol je nato na shodu izjavil, da vzame njihovo mnenje na znanje, da bo pa še prej poizvedel za mnenje ostalih okrajev in potem ugodil njihovi želji, da izstopi iz rusinskega kluba. Odločno pa je povedal že naprej, da v skupen ruski klub ne vstopi. Vsled te izpovedi je nastalo v ruskem taboru veliko razburjenje, kajti to bi pomenilo le cepiti že itak male ruske moči.

Maroko.

Maroko je afriška država, nekoliko večja kakor naša monarhija in ima približno osem milijonov prebivalcev. Prebivalstvo sestoji iz različnih afriških plemen in je zato jako mnogolično, istotako je tudi jezikovno razcepljeno. Največ je v rabi arabščina. Po veri so skoro vsi mohamedanci.

Maroko, kateremu vlada absolutni cesar, je igral že dolgo zelo važno vlogo v zunanji politiki evropskih držav. Že pod prejšnjim cesarjem so bile pretrgane vse diplomatske vezi z Nemčijo in Francijo. Pozneje so se razmere nekoliko ublažile. Ko so se pa Francozje polastili oziroma podpirali nekatere obmejne kraje, je nastal nov spor, ki je vedel k znani maroški konferenci. Tu so se zedinili vsi diplomati, da se prepusti Franciji in Španiji nadzorstvo v Maroku.

Španija se ni dosti brigala dočim je pa Francoska premišljeno nadaljevala svojo politiko in skrbela za tamšnjo svojo policijo. Sovraštvo domorodcev proti tujcem se je zato še poostriilo in zgodilo se je, da so prejšnji teden udrla nekatera plemena v mesto Casablanca in začeli moriti tujece.

Tujci, največ seveda židje, so bežali in se začeli vkrcavati v ladje. Cesar, oziroma njegova vojska je brez moči, ker se simpatije vsega prebivalstva nagibljejo večinoma vodji vstavev Raisuliju. Zastopniki tujih držav so koj opozorili svojo vlado na opasni položaj in nevarnost, ki preti tujcem.

Francoska je takoj stopila v dogovor s Španijo in odposlala 3000 vojakov, da napravijo red in varujejo tujece. Njen namen je pregnati napadalec in zasigurati mir, ostalo pa hoče, da se poravnava mirnim putem. Španija pa se nikakor ne more odločiti za akcijo proti Maroku, ker se boji, da se s tem preveč oškoduje, ker bi bilo potem prebivalstvo Španiji sovražnega mišljenja.

Evropske vlade odobravajo nastop Francije in jo bodo tudi podpirale.

Posledica bo seveda, da si bo lastila Francija še več vpliva na Maroko, kar bi vedlo zopet k novi konferenci, ker Nemčija, da si se kaže prijateljico, vendar nikakor ni pri volji podpirati in povečati francoski ugled in vpliv.

Dnevne vesti

a) domače.

— Shod „Slovenske Gospodarske Stranke“ vršil se bo v nedeljo dne 18. t. m. v Sodražici. Podrobni program shodu naznanil se bo po lepakih.

— „Slovensko založništvo“ v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo. S sklepom od 27. mal. srpana t. l., Firm 611/Zadr. N 125/1, je deželno sodišče dovolilo vpis firme imenovane zadruga v zadrugi register. Zadruga, ki smo si jo osnovali, se opira na zadruga pravila od 25. mal. srpana 1907, ima svoj sedež v Ljubljani. Svoj namen hoče zadruga izvrševati predvsem v izdajanju časopisov (političnih, strokovnih in leposlovnih) ter izdajanjem in založništvom knjig. Zadrugi deleži se ločijo v glavne deleže po 200 K in opravilne deleže I. vrste v znesku po 20 K in opravilne deleže II. vrste po 5 K. Zaveza zadrugnikov je omejena v zmyslu zadrugnega zakona, to je vsak zadrugnik jamči v slučaju razdružitve za zadrugne dolgove samo s še enkratnim deležem. Ustanovni občni zbor zadruga „Slovensko založništvo“ se vrši v nedeljo. 18. t. m. ob 11. uri dopoldne v Sodražici. Na dnevnem redu je: 1) poročilo ustanoviteljev; 2) volitev načelstva; načelstvo obstoji iz načelnika in šestih odbornikov; 3) volitev nadzorstva (trije člani); 4) slučajnosti.

Za dobiček jim je. Sobotni „Slov. Narod“ se je že zaletel v našo zadrugo „Slovensko založništvo“ govoreč nekaj o — umazani konkurenci. To piše „Narod“ samo nekaj dni pozneje, ko so bili v Narodni tiskarni sklenili osnovati knjigarno in trgovino s popirjem — v Ljubljani. Umazano konkurenco pa hoče videti „Narod“ v tem, ker je po njegovem mnenju ime naše zadruga „Slovensko založništvo“ baje slično firmi njegove zadruga „Narodna založba“, češ da bi v občinstvu utegnili nastati zmota. Dasi je ta sličnost mnogo manjša nego n. pr. pri firmah „Glavna posojilnica“, „Kmetiska posojilnica“, „Ljudska posojilnica“, ki so vse v Ljubljani, moramo vendar vpra-

šati, v čem naj obstoji konkurenca. Ustanovniki „Narodne založbe“ so tako zelo poudarjali, da nečejo delati z dobičkom, marveč da jim je le za to, da razpečajo dobro slovensko knjigo kolikor mogoče po ceni med slovenskim ljudstvom. Če se je torej sedaj ustanovila zadruga z enakim namenom, tedaj bi morali gospodje pri „Narodu“ tega dejstva biti ravno tako veseli, kakor smo se mi bili razveselili postanka njihovega nesebičnega, občekoristnega podjetja. Čim več slovenskih knjig pride med ljudstvo in čim bolj po ceni pridejo, tem bolje, ali ne? Bodimo veseli take konkurence. Toda sobotni „Narod“ joče nad tem dejstvom kakor obstreljen zajec in v tem trenutku so nam vstali resni pomisleki in še resnejši dvomi, če je bila gospodom ob ustanovitvi „Narodne založbe“ pred očmi res le gola — nesebičnost. Ne motimo se, ako pravimo, da je bilo te čednosti ravno tako malo, kakor je bilo ob ustanovitvi lastne knjigarne in trgovine s popirjem. — Vsled namena naše zadruga smo bili prisiljeni vzeti v firmo zaznamek, ki odgovarja temu namenu. To zahteva zakon. Kakor smo neradi to storili, kakaj čutimo, da nas že obstoječa firma „Narodna založba“ kompromituje, morali smo storiti tako, da ustrežemo zakonu. „Narod“ naj bo potolažen: knjigarne in trgovine s popirjem mu ne ustanovimo, če pa jo, ustanovili jo bomo tam, kjer ne bo delala najmanjše škode kakemu slovenskemu trgovcu.

— Narodna zavednost ljubljanskih prvakov. Pred kratkim je prinesel „Slovenec“ notico, v kateri očita gospe dr. Tavčarjevi, kot predsednici splošnega ženskega društva, da je nakupila za večjo vsoto zlatnine v nemškutarski trgovini z zlatnino M. Meisetza, predsednika nemškega „Turnvereina“. Mi to narodno „zavednost“ obsojamo najstrožje; vprašamo pa, ali je „Slovenec“ očital g. Tavčarjevi ta naroden greh iz zavednosti in navdušenosti za geslo: „svoji k svojim“ ali zato, ker gospa Tavčarjeva ne pripada klerikalni stranki. Mi se strinjamo s tem, objaviti vsacega podobnega grešnika, ne oziraje se na to ali ono stranko, zato nam torej prav nič mar ne gre, h kateri stranki pripada gospa dr. Šustersičeva, ki bi kmalu z glavo trčila ob gospo Tavčarjevo na pragu Meisetzove trgovine, ko bi se le-ta tam še nekoliko mudila. Ako bi gospa Tavčarjeva in Šustersičeva, ki jim je parola „k Slovincu ne gremo“ ne našli pri Meisetzu dovolj izbire, kam pa potem? K Wagenpfeilu, kjer bi lahko spoznale Hribarjev okus za zlatnino. — Sramota!

— Glavna skupščina Ciril in Metodove družbe se je vršila včeraj v veliki dvorani hotela „Triglav“ v Bohinjski Bistrici. Udeležba je bila obilna, posebno dijakov bilo je mnogo. Po poročilu odborov vršile so se volitve. Izvoljen je bil z veliko večino glasov od župana Hribarja predlagani kompromisni odbor: Predsednikom je bil voljen vpok. gimn. ravnatelj g. Senekovič; v odbor so prišli in sicer za tri leta gg. prof. dr. Ivan Merhar, odv. kand. dr. Gregor Žerjav, dr. Karol Bleiweis-Trsteniški in Fran Pahernik, za dve leti odvetnik g. dr. Fran Novak in za eno leto prošt g. Gregor Einspieler. V nadzorovalni svet so voljeni gg. prof. dr. Ilešič, odv. dr. Danilo Majaron, župnik Fran Pavlič, posl. Fr. Povše in odv. dr. Vlad. Ravnihar. V razsodišče so poklicani gg. župan Karel Šavnik, sodni svetnik Fr. Vedernjak, odvetnika dr. Fr. Tekavčič in dr. Karel Triller in kanonik Kalan.

— Prvi slovenski penzionat ženskega vzgojevalnega in naobraževalnega društva „Mladika“ v Ljubljani, Gosposke ulice št. 8. Ta prepotrební zavod so ustanovile rodoljubne slovenske dame za deklice slovenske in sploh slovanske narodnosti, ki obiskujejo Cesarja Franca Jožefa I. mestno višjo deklinško šolo, ozirama licej, ali kako drugo slovansko šolo v Ljubljani. S to ustanovitvijo se omogoči staršem, da pošiljajo svoje hčerke v narodna učilišča. V zavodu dobivajo deklice temeljito teoretično in praktično izobrazbo ter skrbno meščansko vzgojo kot bodoče dobre in skromne gospodinje. Skrbi se tudi za to, da se priučijo deklice lepim vnanjim običevalnim oblikam in da se sploh vzgoje za praktično življenje. Čustvovanje se jim blaži z gojitvijo glasbe in petja, z deklamacijami in s primernim čitvom ter z udeleževanjem primernih umetniških prireditvev. V higieničnem oziru se jim krepi telo z zdravo in zadostno hrano, s previdnim in individualnim utrjevanjem, z igrami in s telovadbo, z izprehodi, s kopelmi itd. Zavod ima hišnega zdravnika, ki je za slučaj potrebe vsak čas na razpolago; za obolelo gojenko pa se vestno skrbi v posebni izolirani sobi. Občevanje v penzionatu je domače. Izkušene dame skrbne z modro previdnostjo in strogostjo, ljubeznivo in materinsko za gojenke, ki jim postane penzionat vsled tega prijetno bivališče. Penzionat ima značaj slovenske domačnosti. Hišni red navaja gojenke k točnosti, vestnosti, redoljubnosti in ljubezni do domačih opravil. — Sprejemajo se redne in izredne gojenke. Prve stanujejo v internatu, kjer uživajo vso oskrbo, druge so le čez dan v zavodu. Vpisnine je plačati 4 K. Redne gojenke plačujejo po 60 K na mesec in to za stanovanje, hrano in nadzorovanje pri pouku. Izredne gojenke, ki ostanejo čez opoldne v zavodu, plačujejo po 16 K na mesec. Če dopušča prostor, se sprejemajo tudi starejše gojenke za posamezne mesece. Te plačujejo po 70 K na mesec. Plačevati je naprej. Vpisani gojenki, ki pa ne vstopi, se ne vrne vplačana mesečina. Pri vpisovanju je predložiti

zdravniško in zadnje šolsko izpričevalo ter krstni list. — Odbor izobraževalnega ženskega društva „Mladika“ ima pravico, da v posebno nujnem slučaju, ko bi po kaki gojenki drugim bodisi v zdravstvenem, bodisi v moralnem oziru pretela nevarnost, to gojenko odslovi, kar se nemudoma naznani staršem. Za izpopolnjevanje splošne izobrazbe so na razpolago izkušene moči. Za pouk v glasbi in v različnih jezikih se določujejo dogovorno s starši posebni honorarji. Tudi plesa, združenega s poukom v dostojnem vedenju se uče gojenke v zavodu. Vsak mesec se pošiljajo staršem računi o izdatkih za izredne učne potrebščine, za obiskovanje gledališča, za toaete itd. Skrb zavoda pa bo, da se deklice vadijo pri vseh svojih izdatkih štedljivosti in skromnosti. Perilo se pere v zavodu, in sicer životno proti primerni odškodnini, namizno in posteljno pa brezplačno. Vsaka redna gojenka prinese s seboj primerno zalogo znamenovanega perila in drugih potrebnih tudi znamenovanih stvari in sicer: 1) odejo, 3 rjuhe, 3 odejne prevleke, blazino in 3 prevleke; vse kolikor mogoče preprosto izdelano. 2) 6 navadnih prtičev, 3 manjše kavne prtiče, 6 brisalk, 2 otirači za frotiranje in 3 brisače za snaženje umivalnika ter vrečico iz debelega platna za nesnažno perilo. 3) 6 dnevnih in 3 nočne srajce, 6 poletnih in 6 zimskih hlač, 3 poletna in 3 zimska spodnja krila, 12 parov poletnih in 6 parov zimskih nogavic, 24 žepnih robcev, 1 kopelno obleko; 4) potrebno obleko, ki bodi okusno toda preprosto prikrojena in okrašena; 3 temnomodre in 2 bela predpasnika, 2 para temnomodrih rokavcev, 2 para čevljev, 1 par galoš, 1 par domačih čevljev. Telovadsko obleko, bluze in predpasnike preskrbuje na željo staršev tudi zavod. 5) preprosto malo košarico za ročna dela s potrebnim šivalnim orodjem. 6) 2 glavnika, lasno in zobno ščetico, ščetico za nohte, krtačo za obleko, 3 kose mila. 7) vsaka gojenka prinese s seboj malo in veliko žlico, vilice in nož ter obroček za prtič. Vodstvo zavoda poroča staršem vsak mesec o napredku v šoli, o vedenju in zdravstvenem stanju gojenke. V izrednih slučajih se starši takoj obveščajo. Odbor jamči za korektno vodstvo in vestno oskrbnitvo v zavodu.

— Društvo „Mladika“ namerava v zmyslu § 3. društvenih pravil s prihodnjim šolskim letom v svojem penzionatu otvoriti zasebno deklinško ljudsko šolo z omejenim številom učenk. S prihodnjim šolskim letom se otvori I. razred. Zglasila učenk, ki mislijo stopiti v I. razred, prejema društveni odbor v Ljubljani, Gosposke ulice, št. 8.

— Ljubljanska policija na lovu. Že dalje časa so se vršile v ljubljanski okolici in tudi v mestu samem razne tatvine, ne da bi se moglo priti na sled tatovom. Vsled tega je preiskala ljubljanska policija v zvezi z žandarmem-rijo barje in ne brez uspeha. Zasedila je družbo enajstih barab, med njimi dve ženski, ki so živeli v najlepšem komunizmu in včasih celo bojevali se proti barabam drugih okrajev, posebno viškega, ako se je kdo predrznil priti v njih teritorij. Preiskava bo dognala, v koliko so krivi ti piči.

— Tatovi so včeraj ponoči vlomili v kantino Weissovo v topničarski vojašnici v Trnovem v Ljubljani. Denarno mizo so z noži odprli, pri tem več nožev polomili, denarja pa niso našli, ker je ravno prejšnji večer gostilničar g. Weiss 700 kron iz nje pobral. Tatovi so pa vzeli s seboj pol hleba sira in nekaj klobas ure in srebrnine pa, ki se je nahajala v miznici pa niso marali odnesti seboj.

— V cerkvi Sv. Jurja pri lgu so zasledili nedavno pod apnenim ometom na stranskih stenah fresko-slike, ki imajo menda zgodovinsko vrednost. Omet hočejo odstraniti in tudi cerkev popraviti, ki je že jako stara in jo opisuje že Valvazor.

— Angleži o slovenskem petju. Angleški časnik „P. T. O.“ prinaša pod naslovom „Skrivnosti Avstrije“ naslednje o našem petju: „Naj človek v Avstriji krene, kamorkoli hoče, povsod naleti na kako skrivnost. Hipoma se mu dozdeva, da jo ume, da bo razvozljaj zagonetko; a to le hipoma. Tako se mi je zgodilo na Bledu, ko sem poslušal slovensko glasbo. Že sem mislil, da se mi je razodela. Dozdevalo se mi je, da slišim ono strast obupnosti, sedaj divje se rogajoče, le nekako namigavanje, sedaj zopet zasmehujočo se v neumljivem smehu, kar nahajamo pri vseh slavniških pisateljih, osobito pri humoristih. Dozdevalo se mi je, da hoče slovenski jezik prekrasno, toda zajedno otožno pokazati in mi razkriti neizrekljivo skrivnost, skrivnost trpljenja stoletij, katera skrivnost je bila prenešana iz ruskih step v doline in gore kranjske. A čudovita glasba je v istem trenutku obdala to skrivnost zopet z novim zagrinjalom. razkrila je pa ni.“

— Legar v Postojni zahteva vedno več žrtev. Preteklo soboto je umrl gozdni komisar g. Rudolf Lampe. Sedaj pa se čuje, da se je pojavil tudi že v goriški okolici in sicer v Renčah, kjer je obolelo šest oseb, in v Šempasu. Zanesli so ga menda zidarji, ki so se vrnili iz Postojne.

— Legar v Postojni dobiva vedno večje dimenzije in raznesel se je že v različne druge kraje. V Ljubljani je polno civilnih oseb in vojakov obolelo za legarjem. Skoraj pri vseh se da konstatirati, da so se mudili krajši ali daljši čas v Postojni. Obbolele so tudi osebe, ki so se

samo peljale skozi Postojno in mimogrede na postaji pile vodo. — Vzrok temu navarnemu in hitremu razširjanju legarja, je pred vsem skrajna brezbržnost in brezvestnost poklicanih javnih in sanitarnih oblasti. Legar se pojavlja že več let v postojnskem okraju; vedno se je to dejstvo skušalo prikrivati in dobili so se celo zdravniki, ki so javno izpovedovali, da bolezen ni legar. Celu na podlagi nezadostnih in popolnoma neracionalno prirejenih preiskav, hotelo se je varati javnost o značaju bolezni. Ko se je zadnji čas vsled narasle vode okužil najprimitivnejšim in higieničnim zahtevam kljubujoči vodovod v Postojni; množili so se slučajji za legarjem obolelih strašno hitro. Za vse to vedele so kompetentne oblasti, toda vedno se je še hotelo prikrivati značaj bolezni, menda v skrajno naivni in laično neumni misli, da se bo s tem koristilo trgu. Da pa je obolela oseba za osebo za to strašno boleznijo, da je prišlo v smrtno nevarnost vsled te brezvestnosti vedno več nič slutečih žrtev, da so oboleli tujci in domačini, da se je okužilo vojaštvo in zanesla nevarna in nalezljiva bolezen v oddaljene kraje, in da tega niso upoštevali merodajni faktorji, kaže že o nekotiki duševni pomanjkljivosti. Ko je javnost oficijelno zvedela o epidemiji bila je ta že tako razširjena in na vse kraje zanešana, da je tudi najresnejša akcija ne bi mogla več popolnoma omejiti in ne ustaviti njenega prodiranja, med tem, ko bi bila začetkoma racionalna odredba lahko vse preprečila. Tudi v Ljubljani, kjer se pojavlja vedno več slučajev ne store poklicani faktorji prepotrebni korakov v obrambo. Namesto da bi stopili poklicani zdravniki v akcijo, pošilja se na mesto, kjer se je bolezen javila magistratnega slugo, ki bi naj potrebno odredil. V imenu občinstva, ki je v veliki nevarnosti pred to strašno boleznijo, pozivljamo merodajne faktorje, naj pričnejo resno, ne navidezno, po strokovnjaki izvedeno akcijo proti pretečemu razširjenju epidemije!

— **Vrat si je prerezal** v noči od petka na soboto v Postojni sodni pristav gosp. Milan Dolenc, sin znanega vpokojenega sodnega tajnika g. dr. Hinka Dolenca. Kaj da je nesrečnika gnalo v smrt, o tem ni ničesar znanega; sodijo pa, da se mu je omračil um, ker je zadnje čase neprestano tožil o glavobolu.

— **Veliki železniški nesreči.** Dunajski brzovlak je trčil na kolodvoru v Spielfeldu z lokomotivo vlaka, ki vozi na lokalni progi Spielfeld-Badgona. Ubit je kurjač Cizelj, težko ranjeni so bili 3 železniški uslužbenci, 2 poštna uradnika in 3 potniki; lahko poškodovanih je bilo več oseb. Tri strojnike je zadela živčna kap in so jih morali prepeljati v bolnico v Maribor. Poštni oficial Titz je bil lahko ranjen, poštne uslužbenca Ehrentalerju pa je zlomilo nogo. Materialna škoda je zelo velika. Osebni promet se vzdržuje na ta način, da potniki v Spielfeldu prestopajo. — Na progi Litija-Kresnice dela poleg domačih delavcev okrog 100 hrvaških iz okolice Varaždina. Ti hrvaški delavci pokladajo železniške prage ali jih jemlje iz tal. Ko se je v četrtek dopoldne ob pol 11. uri oddelek štirih delavcev umaknil na drugi tir tovornemu vlaku, ki je prišel iz Kresnic, prišla je v istem trenutku od Litije lokomotiva po tiru, kjer so stali oni štirje delavci. Stroj jih je zgrabil od zadaj in jih vrgel deloma pod tovorni vlak, deloma na škarpo. Pri tem je bil 52 letni kmetovalec Blaž Baksa iz Dvorišča pri Varaždinu takoj ubit, 43 letni kočar Tomaž Posavec iz Bekanovca pa tako poškodovan, da je čez dve uri umrl. Oba ponesrečenca sta oženjena in zapuščata prvi sedem, drugi pa štiri nepreskrbljene otroke. Ostala dva delavca sta težko ranjena.

— **Slavnost v Žalcu.** V nedeljo je Sokol v Žalcu razvil svojo zastavo. Ob tej priliki je Slovenska Sokolska Zveza priredila izlet v prijazni trg Savinske doline, v Žalec. Zbralo se je do 200 Sokolov, ki jih je vodilo predsedstvo Zveze. Iz Celja v Žalec je vozil posebni vlak, ki so ga pričakala v Žalcu narodna društva, akademična, pevstva in gasilna društva. Došle Sokole je pozdravil starosta Sokola v Žalcu g. Edward Kukec, ki mu je odgovarjal starosta Zveze g. dr. Ravnihar. Omenjajoč narodno zavednost lepe Savinske doline poudarjal je govornik namen prihoda Zveze v Žalec, da slovesno posvedočimo nerazdeljeno ozemlje slovensko, da slovesno dokumentujemo, da je vse kolikor daleč segajo oči vse naše, da je to slovenska posest, ki jo moramo obvarovati, pa tudi očistiti vseh peg; to je delo slovenskega Sokolstva in v to delo vpregamo z današnjim Sokola v Žalcu, ki mu govornik zakliče sokolski „Na zdar“! Drugi vzprejem je bil pred občinski hišo, kjer je župan g. I. Širca v spremstvu vseh občinskih odbornikov pozdravil vse zbrane goste. Odgovarjal mu je prvi podstarosta Zveze, državni poslanec g. dr. Rybař iz Trsta v daljšem govoru slikajoč pomen slovenske občine v naši narodni organizaciji, občine, ki je nekako predstavitelj intenzivnega narodnega dela nasproti neplodnemu ekstenzivnemu delu. Zastavi je kumovala soproga drž. poslanca Robleka gospa Ana Roblekova. Nato so vsa navzoča društva in

korporacije v zastavin drog zabile žrebje. Navzoča sta bila tudi drž. poslanca Roblek in Ježovnik ter dež. poslanca dr. Hrašovec in Vošnjak. Lep je bil nagovor, ki ga je imel ob blagoslovitvi zastave kaplan g. Belšak o pomenu zastave za Sokolsko društvo. Govoril je v narodno-radikalnem duhu, tako da je dobil za besede, ki jih le redkokdaj slišimo iz takih ust, vsestransko priznanje. Popoldne je bila javna telovadba, ki je prav lepo vspela. Proste vaje je vadilo 106 Sokolov, vaje na orodji in v skupinah pa 98 telovadcev v 14 vrstah. Vodil je telovadbo podnačelnik Zveze g. Smernik. Po telovadbi je bila srečno urejena ljudska veselica na Roblekovem vrtu, kjer je igrala soštanjska narodna godba, so pela društva „Edinost“ iz Žalca, „Delavsko podporno društvo“ iz Celja in „Vranska Vila“. — Po noči, v okrilju in ob asistenci celjske policije se je zopet izkazalo celjsko barabstvo. Napadlo je člane celjskega Sokola vračajoče se domov, vkradlo jim nekaj čepic, potem pa zbežalo. Vsako tako dejanje naj takoj občutijo celjski nemški trgovci in obrtniki. Le krepko na delo in celjski „Nemci“ bodo kmalu postali ponižni.

— **Umrl je** v St. Lenartu v Slovenskih Goricah dne 31. julija občinski in distriktni zdravnik dr. Henrik Benesch, vodja slovenjgoriških nemčurjev in strasten sovražnik vsega, kar je slovensko. Nemci zgube z Beneschem močan steber, in pobrigati se bo treba, da se ne bo na njegovo mesto vgnjezdil zopet Nemeec, kateremu bi pač prav hodili slovenski groši zato, da jih vrne za Slovence s posredovanjem „šulferajna“ in „südmärke“.

— **Sadovi nemške nestrpnosti.** Prav nemilo stoka nemško časopisje, ker so Lahi nekaj prenadutih nemških izzivačev naklestili na Južnem Tirolskem. Nikdo ne more seveda odobravati, da se narodna posest in pravica varuje na ta način, vendar Lahi niso storili nič drugega, kakor da so posnemali dolgotrajno početje Nemcev proti vsem nenemškim narodom. Ta krik zopet jasno dokazuje, da je njihov cilj, biti edina gospodujoča rasa. Kolikokrat se ob naših narodnostnih mejah dogodi, da napadejo Nemci mirne ljudi na naši zemlji, kakor navadni tolovaji in naše časnkarstvo navadno take slučaje ali popolnoma preze ali pa stavi med neinteresantne vsakdanjosti. Nemški pojem o narodnosti zahteva sovraštvo in uničenje druge narodnosti. Nemci morajo torej prvi pokazati, da hočejo biti narodnostno strpni, in tedaj se njim lahko zagotovi, da se slučajji, podobni Tirolskim, ne ponovijo. Vsak poštenjak brani svojo grudo, in tem skrbnejše mora storiti to narod, ki je izgubil že polovico svojega ozemlja. Ne maramo delati nikomur krivice. Kdor dela, naj ima tudi pravico do življenja, in najsi bode kjerkoli. Prepričan in sovražstvo med avstrijskimi narodi mogoče je odpraviti le z narodno teritorialno avtonomijo. Kadar bode vsak narod sam odločeval o svoji usodi ter avtonomno reševal svoje narodne interese, kadar bode zavarovan pred vsakim tujim nasiljem, in kadar bode meje njegovega ozemlja zasilgurane, tedaj bode mogoča narodna strpnost, in prijateljstvo z drugorodcem se ne bode smatralo za izdajstvo. To pa je le tedaj mogoče, ako postane narod — naroden.

— **Še enkrat Narodna šola v St. Jakobu.** Nek hujskač se zopet zaletuje v predalih „Sl. N.“ v ta vele-naroden zavod. Notica zelo diši po ptujskemu „Štajercu“ glede hujskajoče tendence in lahko je mogoče, da jo je spisal kak pristaš one stranke. Upamo, da s svojim vpitjem ne bo odtegnil nikogar od dela. Ker je pa v dotični notici, polno psovovanja in blatenja na naš list, se tem potom javno zahvaljujemo dopisniku in še posebej „Slov. Nar.“ za uslugo. Trdno smo namreč prepričani, da, kjer „Narod“ blati in psuje, mora biti vedno kaj dobrega. Zato smatramo njegovo največje psovovanje za največje priznanje. Hvala!

— **Goriške novice.** O razmerah v 47. peh. polku krožijo jako čudne vesti. Vedno se govori, kako da se v-jake trpinči, v javnost pa seveda ne pride ničesar, ker se gotovi gospodje boje parlamentov in njegovih posledic — modrih pol in vsled tega skrbno zakrivajo vse, kar bi jim utegnili škodovati. Vojaki se skušajo obesiti in če se jih potem reši, je gotovo kak surov korporal vzrok samomorilnim namenom; tako pripovedujejo. Koliko pa pritožbe pri vojaki pomagajo, to je vsakemu znano, ki je bil kedaj vojak; kdor se pritoži, mora imeti posebno srečo, da ni zato zaprt; te sreče pa, da bi se njegovi pritožbi ugodilo, pa je bil redko kedaj kak vojak-prostak deležen. Vaje so že itak neznosno hude, posebno še v tej vročini in če pride k temu še trpinčenje vojakov, potem je to že več nego „mučenje živalij“. Da se razen vseh naporov tudi še nesreče pripetijo, o tem nam priča to, da sta bila nedavno dva vojaka 47. polka, Schettar in Wallner v komenski okolici med vajami tako ranjena, da so ju morali prepeljati v bolnico. O blažena ironija, ki nosiš pompozno ime „mirovne konference“ v Haagu! — Pri Filipu Ropasu, vodji goriških socialistov, in njegovemu bratu Karolu

v Podgori so našli pred nekako štirinajstimi dnevi orožniki več kil rib in streljiva, s katerim sta ubijala v Soči ribe in to v toliki množini, da so ženske kar z lonci ribe zajemale. — V Matajuru nasproti Staremu selu so že pred več leti našli premog. Sedaj pa so našli znova premog ravno nasproti na Beneškem pri Ronacu. Vladi se seveda ne ljubi poslati izvedenca, ki bi preiskal to premogovo žilo, pač najbrž zato, ker se ni našla na — nemškem ozemlju. — Dne 1. t. m. je našel neki brambovec za cerkvico, ki se nahaja na starem pokopališču, neko žensko, ki se je zvijala bolečin. Bila je to neka slaboumna Ana Mihelič, ki se je zastrupila z žvepleno kislino. Ko ji je na stražnici poklicani zdravnik izpral želodec, so jo prepeljali v žensko bolnico. — Pred jednim tednom je pogorel v Solkanu hlev z vso krmo, ki je bila v njem, posestniku Ivanu Doljaku. Zažgali so menda otroci. — Dne 1. t. m. je bil obsojen od goriškega okr. sodišča 29 letni Ivan Sulič iz Prvačine, ker je na nekem plesu psoval občinskega redarja Ivana Furlana, ga držal za bluzo in tiščal toliko časa, da niso prišli drugi na pomoč. Obsojen je bil na dva meseca težke ječe.

— **Tržaške novice.** V Lonjeru se je vnel dimnik posestnika Bizjaka in ogenj se je razširil tudi na streho, katere je pogorelo polovica. Ogenj so pogasili domačini. Škode je okoli 500 K. — Aleksander R. je kupil od posestnika Antona Zlobca iz Kranje vasi mleka za 280 K, plačal mu pa le 30 K. Ker od 24. aprila Aleksandra R. ni bilo več videti, je vložil Zlosec zoper njega tožbo radi poneverjenja. — Mornar Ivan Padovan je pred svojim odpotovanjem v Ameriko meseca marca izročil svoji teti Antoniji T. 260 K in jo prosil, naj jih naloži zanj v poštni hranilnici. Ko se je te dni vrnil iz Amerike, je na svojo žalost zvedel, da mu je teta ves denar zapravila, vsled česar jo je Padovan ovdal.

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Ustanovljeno 1842. Telefon št. 154.

Brata Eberl

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela „Union“.
Delavnica: Igriške ulice 6 Ljubljana.

Prva domača dolenska žganjarna Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1:— lit.	Tropinovec navad. K 1:— lit.
III. „ 1:10 „	III. „ 1:10 „
II. „ 1:30 „	II. „ 1:20 „
I. „ 1:50 „	I. „ 1:40 „
Drožnik III. „ 1:30 „	Brinjevec III. „ 1:40 „
II. „ 1:50 „	II. „ 1:80 „
I. „ 1:80 „	I. „ 2:— „
Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.	

Specijalitet „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1:10 do K 1:20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1:— do K 1:60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1:— do K 2:— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!